

AVIZE

COMITETUL REGIUNILOR

A 115-A SESIUNE PLENARĂ – 3 ȘI 4 DECEMBRIE 2015

Avizul Comitetului European al Regiunilor „O viziune teritorială pentru 2050: cum arată viitorul?”

(2016/C 051/02)

Raportor: domnul Oldřich VLASÁK (CZ-CRE), consilier local al orașului Hradec Králové**RECOMANDĂRI POLITICE**

COMITETUL EUROPEAN AL REGIUNILOR

Observații generale

1. salută eforturile depuse de Președinția luxemburgheză a Consiliului pentru a discuta viziunea teritorială pentru 2050 și este mulțumit de faptul că aceasta a decis să consulte CoR în acest sens;
2. subliniază importanța recunoașterii explicite a gamei largi de realități teritoriale din Uniunea Europeană care au nevoie de abordări și strategii diferite pentru ca problemele lor să fie soluționate;
3. consideră că, la peste 15 ani de la Schema de dezvoltare a spațiului comunitar, adoptată în 1999 la Potsdam, Uniunea Europeană are nevoie de o nouă viziune teritorială care:
 - să transpună conceptul de coeziune teritorială, astfel cum a fost consacrat în Tratatul de la Lisabona, în orientări de politică operaționale;
 - să fie mai mult decât o simplă perspectivă de dezvoltare a spațiului comunitar;
 - să abordeze principalele provocări de la nivelul teritorial din Uniunea Europeană;
 - să indice o direcție de urmat pentru toate politicile UE care au o dimensiune teritorială și să fie corelată și în concordanță cu politicile de coeziune teritorială și cu operațiunile lor cofinanțate prin fondurile ESI;
 - să ofere orientări pentru toate politicile UE care au o dimensiune teritorială;
 - să aibă legătură cu viitoarele obiective economice, sociale și de mediu pe termen lung ale politicilor europene; și
 - să aibă la bază principiile subsidiarității și guvernancei pe mai multe niveluri;

4. solicită, prin urmare, o amplă consultare la nivel european cu privire la viitoarea viziune teritorială a Uniunii Europene, pe baza Cărții verzi privind coeziunea teritorială [COM(2008) 616 final] și își reiterează solicitarea referitoare la o Carte albă privind coeziunea teritorială, care ar putea fi utilizată deja în următoarea perioadă de programare, post-2020, ca un punct de plecare pentru alte politici ale UE cu o dimensiune teritorială mai accentuată;
5. subliniază importanța identificării tendințelor și provocărilor mondiale cu suficient timp înainte pentru a putea adapta politicile publice în mod corespunzător. Salută, în acest sens, diversele rapoarte prospective elaborate de instituțiile europene și evidențiază studiul CoR intitulat „Challenges at the Horizon 2025 – Key trends and Impact on the LRAs”⁽¹⁾ (Provocări în perspectiva anului 2025 – principalele tendințe și impactul asupra ALR);
6. face trimitere la tendințele globale și la provocările cu care se confruntă UE, așa cum au fost identificate în raportul intitulat „Global trends to 2030: Can the EU meet the challenges ahead?” (Tendințe globale până în 2030: poate UE să facă față provocărilor viitoare?) din cadrul proiectului ESPAS⁽²⁾ și care implică o dimensiune teritorială, deoarece impactul lor diferă de la o regiune la alta, în funcție de specificul și contextul teritorial. Constată, cu toate acestea, că dimensiunea teritorială nu a fost suficient luată în considerare în raportul ESPAS și, prin urmare, așteaptă cu interes să contribuie la abordarea dimensiunii teritoriale în viitoarele lucrări ale proiectului ESPAS;
7. consideră că este necesară o viziune teritorială europeană clară pentru a răspunde în mod eficace la tendințele și provocările actuale și viitoare și că aceasta ar trebui să consolideze dimensiunea teritorială în elaborarea politicilor, de exemplu prin aplicarea unei abordări bazate pe realitatea zonei;
8. subliniază, în acest sens, rolul Agendei teritoriale 2020, care rămâne valabilă și trebuie să fie mai bine implementată. În acest sens, CoR face trimitere la recentul său aviz „Îmbunătățirea punerii în aplicare a Agendei teritoriale a Uniunii Europene 2020”⁽³⁾;
9. subliniază, în plus, că planificarea strategică și stabilirea de obiective politice clare și realizabile, care ar putea face parte dintr-o „viziune”, constituie un element esențial al bunelor practici în materie de elaborare a politicilor;
10. reiterează faptul că, la nivelul UE, Tratatul (TFUE, articolul 174 stabilește un obiectiv teritorial cuprinzător pentru dezvoltarea Uniunii Europene, menționând că: „În scopul promovării unei dezvoltări armonioase a întregii Uniuni, aceasta își dezvoltă și desfășoară acțiunea care conduce la consolidarea coeziunii sale economice, sociale și teritoriale”. Coeziunea teritorială înseamnă asigurarea unei dezvoltări echilibrate a tuturor teritoriilor UE;

Dimensiunea teritorială a procesului de elaborare a politicilor

11. atrage atenția asupra avantajelor și beneficiilor generate de aplicarea abordării bazate pe realitatea zonei⁽⁴⁾, ale cărei elemente esențiale se referă la integrarea sectoarelor într-o anumită strategie teritorială și la un dialog teritorial orientat către rezultate. Dacă este pusă eficient în aplicare, abordarea bazată pe realitatea zonei face posibilă valorificarea și revigorarea capitalului excepțional pe care îl reprezintă identitatea și trăsăturile teritoriale specifice;
12. ia notă de faptul că, deși abordarea bazată pe realitatea zonei este deseori discutată în instituțiile UE, ea nu este încă pe deplin pusă în aplicare peste tot la nivelul UE și al statelor membre. Comitetul European al Regiunilor își reiterează convingerea fermă potrivit căreia abordarea bazată pe realitatea zonei a politicilor UE va produce cele mai bune rezultate pe măsură ce politicile vor fi adaptate la condițiile locale specifice și vor răspunde mai eficient provocărilor cu care se confruntă regiunile, orașele și comunele, reducând astfel diferențele dintre nivelurile lor de dezvoltare;
13. ia notă de faptul că, deși consolidarea politicilor teritoriale rămâne necesară, abordarea bazată pe realitatea zonei rămâne cea mai eficientă pentru atingerea obiectivului din tratat privind dezvoltarea armonioasă a întregii Uniuni. În acest sens, CoR face referire la un studiu efectuat de Comisia Europeană, care a identificat cinci caracteristici comune ale punerii în aplicare cu succes a abordării bazate pe realitatea zonei⁽⁵⁾. Aceste caracteristici includ rolul important al valorificării identității teritoriale, extinderea dincolo de granițele geografice și sectoriale, un sistem de guvernare deschis, o mare capacitate de a asuma conducerea, experimentarea și învățarea prin practică;

⁽¹⁾ <http://cor.europa.eu/en/documentation/studies/Documents/challenges-horizon-2025.pdf>

⁽²⁾ <http://europa.eu/espas/>

⁽³⁾ JO C 195, 12.6.2015, p. 30.

⁽⁴⁾ Abordarea bazată pe realitatea zonei poate fi definită ca un proces de colaborare a părților interesate cu scopul de a soluționa problemele întâmpinate în interiorul unui spațiu geografic, fie că este vorba de o vecinătate, o regiune sau un ecosistem.

⁽⁵⁾ http://ec.europa.eu/regional_policy/en/newsroom/news/2015/07/territorial-agenda-2020-put-in-practice

14. consideră că politicile sectoriale sunt importante pentru dezvoltarea teritorială, dar că, totodată, abordarea teritorială este un important punct de plecare pentru o dezvoltare locală și regională adaptată. Conceptul unui cadru comun (acordul de parteneriat) pentru punerea în aplicare a fondurilor structurale și de investiții europene în această perioadă de programare este laudabil, dar, pentru a fi în măsură să pună în aplicare întreaga politică în mod eficace, obstacolele generate de existența unor norme diferite trebuie să fie eliminate. Cadrul de reglementare pentru fondurile structurale și de investiții europene ar trebui să fie simplificat cu ajutorul contribuției și al implicării autorităților locale și regionale. Proiectele cu abordare integrată teritorial ar trebui să poată obține finanțare din mai multe fonduri și ar trebui să fie verificate în raport cu un singur cadru de reglementare.

15. menționează analiza din cel de al 6-lea raport privind coeziunea, în care se afirmă că „disparitățile regionale s-au accentuat în ultimii ani, deoarece criza economică a afectat regiunile în mod diferit”⁽⁶⁾. De fapt, nu numai criza însăși, ci și deciziile politice, în special măsurile de austeritate ca parte a semestrului european, au avut un impact foarte diferit asupra regiunilor europene. De exemplu, regiunile puternice din punct de vedere financiar au putut să atenueze efectele crizei și să respecte cerințele semestrului european, în timp ce, pe de altă parte, regiunile cu o situație financiară precară au trebuit să reducă investițiile publice drept consecință a măsurilor de austeritate, ceea ce dus la dificultăți economice. Această analiză duce la concluzia că există un impact teritorial chiar și în cazul domeniilor de politică și al factorilor externi care, anterior, nu au fost priviți din perspectivă teritorială, cum ar fi politica bancară și cea bugetară. Reamintește că actuala criză a amplificat decalajele dintre teritorii și a afectat în mai mare măsură țările care înregistrează cele mai mari rămăneri în urmă. Prin urmare, CoR subliniază că, pentru un impact armonios, este necesar să se pună în aplicare politici inspirate de principiul reechilibrării și de abordarea teritorială. Acest lucru necesită o abordare echilibrată față de măsurile de austeritate;

16. ia notă de faptul că din 2009, de la dezbateră pe tema „Dincolo de PIB”, și până în prezent, cantitatea de date disponibile la nivelul UE a crescut semnificativ și că este necesar să se examineze alți indicatori, care să completeze PIB-ul, atunci când se măsoară progresele în îndeplinirea obiectivelor UE, în special la nivelul regiunilor și orașelor;

17. subliniază că majoritatea politicilor publice au o dimensiune locală și regională care poate fi examinată printr-o evaluare a impactului teritorial (EIT) și că aceasta ar trebui să fie luată în considerare în momentul elaborării și revizuirii politicilor respective. CoR a început faza pilot a strategiei sale de EIT în 2014 pe anumite dosare, în care au fost testate diferite metodologii și abordări. CoR salută cu deosebită satisfacție faptul că, în urma publicării pachetului privind o mai bună legiferare, la 19 mai 2015, Comisia va utiliza EIT ca element de evaluare a impactului. De aceea, CoR subliniază și rolul politicii urbane a UE, cu un accent special pe „zonele din interior”, precum și faptul că punerea sa în aplicare este un factor prioritar pentru dezvoltarea regiunilor. Comitetul face trimitere la avizul său intitulat „Pentru o abordare integrată a politicii urbane în UE”⁽⁷⁾ (25 iunie 2014) și subliniază propunerea de a adopta o Carte albă privind politica urbană integrată. În final, Comitetul își exprimă acordul cu declarația Comisiei Europene, care a anunțat pași concreți în direcția adoptării unei politici urbane a UE, pentru realizarea căreia se vor aloca 80 de miliarde EUR din bugetul UE⁽⁸⁾. Invită Comisia să valorifice experiențele CoR;

Elaborarea politicilor bazată pe date concrete

18. este preocupat de faptul că unitățile statistice actuale din statele membre ale UE nu reprezintă neapărat situația socioeconomică reală și, ca atare, nu ar trebui să constituie singura bază pentru elaborarea și punerea în aplicare a politicilor viitoare. Politicile ar trebui să fie integrate, pe baza unor puternice dimensiuni intersectoriale, transregionale și transfrontaliere, ținându-se seama de efectele de propagare asupra altor regiuni;

19. reiterează faptul că, pentru a măsura aceste efecte, este necesar ca statele membre și Uniunea Europeană să pună în aplicare evaluările impactului teritorial ca practică standard în procesul de elaborare a politicilor și de planificare și punere în aplicare a investițiilor sectoriale. În cazul în care eventualele efecte asimetrice ale politicilor UE și naționale nu sunt luate în considerare, aceste politici nu vor deveni niciodată suficient de eficiente sau eficace, ceea ce ar putea produce efecte nedorite;

⁽⁶⁾ http://ec.europa.eu/regional_policy/ro/information/publications/reports/2014/6th-report-on-economic-social-and-territorial-cohesion, p. 3.

⁽⁷⁾ COTER-V-046.

⁽⁸⁾ Declarația comisarului pentru politică regională, doamna Corina Crețu, cu ocazia celui de al doilea forum european CITIES (organizat la Bruxelles, la 2 iunie 2015).

20. subliniază că, atunci când se examinează efectele politicilor UE, faptul că tot mai mulți cetățeni europeni trăiesc în zone urbane trebuie să fie luat în considerare din perspectiva provocărilor astfel generate, atât la adresa zonelor urbane, cât și a celor rurale. În prezent, datele statistice cu privire la nivelul urban sunt inexistente sau foarte limitate, ceea ce face dificilă realizarea unei evaluări coerente și aprofundate a efectelor. CoR și Comisia Europeană lucrează în prezent la un proiect pilot de evaluare a impactului urban, care ar trebui dezvoltat în viitor și care ar putea servi ca instrument valoros pentru evaluarea acestor efecte, ceea ce ar duce la o mai bună legislație. Subliniază, de asemenea, că Comitetul Regiunilor a solicitat ca politicile UE să țină mai bine seama de impactul cumulativ al orașelor de dimensiuni mici și mijlocii;

21. reamintește că zonele rurale sunt diferite și în ceea ce privește caracteristicile și provocările și că nivelul lor de dezvoltare este mai redus decât cel al UE, în special în comparație cu nivelurile de dezvoltare ale zonelor urbane, iar decalajul se adâncește. Nu va fi posibil să se ajungă la coeziune teritorială fără valorificarea întregului potențial disponibil, care include potențialul pe care îl oferă toate tipurile de zone teritoriale. Acest lucru este deosebit de important, având în vedere că interdependențele funcționale dintre zonele urbane și zonele rurale, de exemplu prin activitățile de recreare sau navetă, fac aproape imposibil în anumite cazuri să se traseze limite clare între zone;

22. întrucât este de așteptat ca tehnologia să se dezvolte rapid în deceniile următoare, va crește numărul instrumentelor necesare pentru a evalua aceste efecte într-un mod rapid, eficient și obiectiv. Astfel de modele sunt deja create și se dezvoltă rapid, un bun exemplu în acest sens fiind instrumentul Quick Scan ESPON. În prezent, ceea ce împiedică disponibilitatea unor astfel de instrumente este lipsa unei baze suficiente și complete de date statistice, mai ales la nivel local;

23. consideră că este la fel de important să se evalueze impactul teritorial al anumitor politici ale UE în zonele enumerate la articolul 174 din TFUE, afectate de handicapuri naturale sau demografice structurale, fie că sunt regiunile cele mai nordice, cu densitate foarte scăzută a populației, regiuni insulare, transfrontaliere sau muntoase;

24. solicită ca statele membre și Uniunea Europeană să investească resurse considerabil mai mari pentru a obține datele statistice care lipsesc – și care reflectă diverse provocări teritoriale – și pentru a dezvolta considerabil sistemul de colectare a datelor la cel mai scăzut nivel administrativ. Acest lucru este deosebit de important în acele țări în care unitățile teritoriale Eurostat nu reflectă cu exactitate realitățile geografice reale la nivel local sau regional. Fără o imagine completă și dinamică a regiunilor din Uniunea Europeană, nu este posibil să se creeze politici eficiente, care să răspundă provocărilor cu care se confruntă aceste regiuni. CoR reamintește că în noile regulamente privind fondurile structurale există obiectivul tematic 11, al fondurilor structurale, care este disponibil exact pentru finanțarea investițiilor în dezvoltarea bazelor de date de o calitate mai bună la nivel local și regional, dar care a fost, din păcate, prea puțin utilizat în acest scop până în prezent. În același timp, CoR reafirmă necesitatea de a reduce sarcina administrativă ce revine diferitelor părți interesate, inclusiv autorităților locale și regionale, prin crearea unor instrumente adecvate, care să permită sistematizarea, într-un mod riguros și selectiv, a colectării și raportării datelor statistice, pentru a raționaliza prelucrarea lor. Trebuie să se ia măsuri pentru a garanta că resursele disponibile în cadrul obiectivului tematic 11 sunt cunoscute pe scară largă;

25. evidențiază activitatea utilă desfășurată în cadrul programului ESPON⁽⁹⁾, care constă în colectarea de date concrete de pe teren, în întreaga Europă. În special, proiecțiile cuprinse în raportul său intitulat „*Making Europe Open and Polycentric*” (Transformarea Europei într-o uniune deschisă și policentrică) sunt relevante pentru luarea de decizii în cunoștință de cauză în legătură cu modalitățile de a investi în vederea consolidării dezvoltării regionale. Examinând diferite scenarii, CoR consideră că dezvoltarea policentrică ar trebui să constituie obiectivul și un element esențial al viziunii teritoriale 2050, care vizează autorități locale de toate dimensiunile, din toate statele membre ale UE. Dat fiind că regiunile metropolitane se dezvoltă permanent, ar trebui promovată o dezvoltare echilibrată, acordându-se totodată atenție satelor și regiunilor mai puțin dezvoltate și interconectării cu teritoriile adiacente;

O perspectivă teritorială și o guvernare europeană

26. având în vedere că tendințele și provocările mondiale influențează teritoriile europene în mod diferit și dat fiind faptul că toate politicile publice implică o dimensiune teritorială, o viziune teritorială europeană ar trebui să se axeze în principal pe punerea în aplicare a unei dimensiuni teritoriale în guvernarea europeană;

⁽⁹⁾ <http://www.espon.eu/main/>

27. reamintește faptul că CoR a adoptat o Cartă privind guvernanta pe mai multe niveluri în Europa ⁽¹⁰⁾, care prezintă principiile de bază ale guvernantei europene și care ar trebui să contribuie la consolidarea dimensiunii teritoriale a procesului de elaborare a politicilor și să realizeze o coeziune economică, socială și teritorială mai puternică în Europa, după cum a subliniat CoR în toate avizele sale pe tema politicilor teritoriale;

28. consideră că, în acest context, ar trebui să se pună accentul pe diversele forme ale cooperării între autoritățile locale și regionale și celelalte entități descentralizate și mai ales să li se acorde sprijin, cooperarea reprezentând un instrument eficace, eficient și legitim de furnizare a serviciilor publice;

29. subliniază faptul că cooperarea transfrontalieră dintre autoritățile locale și regionale s-a dovedit a fi un instrument cheie pentru dezvoltarea regiunilor de frontieră. Prin urmare, ar trebui să fie sprijinită în continuare de către UE și statele membre;

30. subliniază că instrumentele financiare inovatoare și parteneriatele public-privat cu norme clare se pot dovedi instrumente importante ale dezvoltării teritoriale în cadrul abordării bazate pe realitatea zonei în anumite domenii, în care finanțarea din surse private poate completa finanțarea din surse publice și în care profitul este suficient de atractiv. Cu toate acestea, trebuie să existe garanția că autorităților locale și regionale li se asigură îndrumare cu privire la folosirea instrumentelor financiare ⁽¹¹⁾;

31. subliniază rolul crucial al conducerii politice locale și al administrațiilor locale alese în mod democratic în dezvoltarea unei abordări bazate pe realitatea zonei și constată că acest tip de abordare necesită deschidere și participarea părților interesate de la toate nivelurile de guvernare. Este important ca acest proces, valoarea și beneficiile sale să fie bine înțelese de către toți actorii implicați;

32. subliniază că abordarea teritorială implică roluri specifice pentru actorii de la diferite niveluri de guvernare. Amenajarea teritoriului și strategiile de dezvoltare ar trebui să țină seama întotdeauna de nivelul cel mai apropiat de cetățeni, care, în cele mai multe cazuri, înseamnă nivelul local și regional;

33. în domeniile de politică în care competențele se află la nivel european, dimensiunea teritorială trebuie să fie luată în considerare în mod sistematic. În acest sens, CoR salută inițiativa pentru o mai bună legiferare a Comisiei Europene și este de acord că „aplicarea principiilor unei mai bune legiferări va asigura faptul că măsurile sunt bazate pe dovezi, sunt bine concepute și oferă beneficii concrete și durabile cetățenilor, întreprinderilor și societății în sens larg ⁽¹²⁾”. CoR își exprimă satisfacția cu privire la faptul că inițiativa privind o mai bună legiferare preia principiile esențiale enunțate în Carta sa privind guvernanta pe mai multe niveluri în Europa;

34. reamintește că CoR a creat o platformă de monitorizare a Strategiei Europa 2020, în vederea monitorizării dimensiunii regionale a Strategiei, în cadrul căreia s-a ajuns la concluzia că o strategie Europa 2020 reînnoită ar trebui să se bazeze pe un parteneriat și o asumare mai puternice, implicând toate nivelurile de guvernare, și să introducă o dimensiune teritorială, mai multă transparență și responsabilitate și guvernanta pe mai multe niveluri ⁽¹³⁾;

35. consideră că, în conformitate cu Codul european de conduită în materie de parteneriat, autorităților locale și regionale ar trebui să li se încredințeze elaborarea unor planuri de dezvoltare care să utilizeze capitalul excepțional pe care îl reprezintă trăsăturile teritoriale specifice, ținând totodată seama de obiectivele convenite la nivel european și de implicarea adecvată a unor grupuri reprezentând diverse interese. CoR subliniază că politica de coeziune este esențială în ce privește asistența financiară și pentru orientările metodologice destinate autorităților locale și regionale care răspund de punerea în aplicare a planurilor de dezvoltare; Pentru o mai bună implementare a programelor, este esențială o guvernare eficientă și, în egală măsură, o concepție de calitate;

36. observă că, conform celui de-al șaselea raport de monitorizare a Strategiei Europa 2020 și a semestrului european, publicat recent (în octombrie 2015) de Platforma de monitorizare a Strategiei Europa 2020 a CoR, în 15 state membre ale UE există o puternică implicare a autorităților locale și regionale în elaborarea programelor naționale de reformă. De asemenea, în ceea ce privește punerea în aplicare a programelor, 23 din cele 28 de guverne fac trimitere în mod specific la rolul autorităților locale și regionale în domenii precum politicile privind piața forței de muncă, incluziunea socială și asistență medicală. În ceea ce privește Strategia Europa 2020, 20 de state membre au subliniat rolul autorităților locale în cadrul programelor naționale de reformă în domeniul incluziunii sociale, al energiei regenerabile și al schimbărilor climatice. Solicită, prin urmare, revizuirea Strategiei Europa 2020 pentru a consolida și mai mult dimensiunea teritorială a politicilor UE, astfel încât toate statele membre să respecte principiile subsidiarității, guvernantei pe mai multe niveluri și parteneriatului în cadrul elaborării programelor naționale de reformă.

⁽¹⁰⁾ <http://cor.europa.eu/en/activities/governance/Pages/charter-for-multiLevel-governance.aspx>

⁽¹¹⁾ Avizul CoR „Instrumentele financiare de sprijinire a dezvoltării teritoriale”, adoptat la 13 octombrie 2015, COTER-VI/005.

⁽¹²⁾ COM(2015) 215, p. 3.

⁽¹³⁾ <http://cor.europa.eu/en/news/Pages/regions-cities-athens-declaration.aspx>

37. politica de coeziune ar trebui să asigure coerența planurilor locale și regionale cu obiectivele europene. Acordurile de parteneriat și programele operaționale sunt principalele instrumente în acest sens. CoR subliniază că finanțarea politicii de coeziune prin fondurile structurale și de investiții europene poate contribui la asistența financiară necesară punerii în aplicare a planurilor. El subliniază, de asemenea, că punerea în aplicare a planurilor de dezvoltare locale și regionale poate fi facilitată prin anumite instrumente ale politicii de coeziune, cum ar fi investițiile teritoriale integrate (ITI) și dezvoltarea locală plasată sub responsabilitatea comunității (CLLD), care ar trebui să fie utilizate pe scară mai largă;

38. multe alte politici ale UE, cum ar fi cele privind agricultura și dezvoltarea rurală, transporturile și energia sau protecția mediului, printre altele, au o dimensiune teritorială la fel de importantă ca și politica de coeziune însăși. Prin urmare, aceste alte politici sectoriale trebuie să fie adaptate la rândul lor, pentru a veni în sprijinul planurilor locale și regionale de dezvoltare. Într-adevăr, viziunea teritorială 2050 trebuie să cuprindă toate politicile UE cu o dimensiune teritorială semnificativă, astfel încât abordarea bazată pe realitatea zonei în cadrul procesului de elaborare a politicilor să fie integrată în toate politicile relevante ale UE;

39. este necesară o abordare mai favorabilă coeziunii și mai coordonată a strategiei/viziunii teritoriale europene la nivel european; ar trebui instituită o cooperare permanentă cu asociațiile naționale și europene care reprezintă autorități locale și regionale. Această abordare ar trebui să includă în procesul de elaborare a diferitelor politici sectoriale și un schimb structurat și sistematic de experiență și de cunoștințe;

40. în sfârșit, consideră că o strategie/viziune europeană trebuie să aibă o dinamică permanentă, în special utilizând feedback-ul ascendent obținut prin cooperarea permanentă cu asociațiile europene și naționale reprezentând autorități locale și regionale și ținând seama de evoluțiile de la nivel mondial, cum ar fi problemele reprezentate de migrație și de schimbările climatice, în cazul cărora autoritățile locale și regionale din UE au un rol important în virtutea principiului solidarității.

Bruxelles, 3 decembrie 2015.

Președintele
Comitetului European al Regiunilor
Markku MARKKULA
